

Christer Edvardsson
Chef företagsenheten
Telefon 08-508 28 119
christer.edvardsson@miljo.stockholm.se

Till
Miljö- och hälsoskyddsnamnden

DISPENS FRÅN PCB-FÖRORDNING FÖR FASTIGHETERNAS TANTOBRUKET 1, KULLTORP 4, KULLTORP 5 OCH SOCKERBRUKET 2

Förslag till beslut

- 1 Ge dispens för saneringen av PCB i fastigheterna Tantobruket 1, Kulltorp 4, Kulltorp 5 och Sockerbruket 2.
- 2 Saneringen ska vara avslutad, dvs PCB-produkten ska vara avlägsnad, senast 30 juni 2015.

Gustaf Landahl

Sammanfattning

Fastigheterna Tantobruket 1, Kulltorp 4, Kulltorp 5 och Sockerbruket 2 ska enligt förordningen (2007:19) om PCB mm saneras senast 30 juni 2011. I 17 § i samma förordning ges en möjlighet till dispens av sanering om den genomförs under de närmast följande åren efter det att PCB-produkten skulle ha avlägsnats. Bostadsrättsföreningen Tanto har i sin underhållsplan planerat för fasadrenovering av fastigheterna med trolig genomförandetid 2015-2017 och begär därför dispens från förordningens krav att sanering ska ha genomförts till 30 juni 2011.

Bakgrund

Användningen av PCB förbjöds år 1973, men ämnet finns fortfarande kvar i miljön på grund av dess långa nedbrytningstid. PCB användes i byggprodukter, bland annat i fogmassor, under åren 1956-1973. PCB har också använts som isolering och kylmedel i kondensatorer och transformatorer, golvmassor, färg, självkopierande papper med mera.

PCB och liknande ämnen, som dioxiner, är giftiga och långlivade och innebär särskilda risker för både människans hälsa och vår miljö. PCB är därför ett miljö- och hälsoskadligt ämne som bland annat visat sig kunna påverka immunförsvar, fortplantning

och cancerutveckling. Människor får främst i sig PCB via maten. I miljön har PCB även visat sig vara mycket giftigt för däggdjur och fåglar. Särskilt utsatta är arter som står högt upp i näringskedjor som sälar och fiskätande fåglar.

Problemet med PCB i byggnader uppmärksammades på allvar i slutet av 1990-talet och ett omfattande arbete har sedan dess bedrivits för att komma till rätta med problemet. Byggsektorns kretsloppsråd drev under perioden 1998 – 2002 projektet ”PCB i byggnader” och gjorde då följande åtagande:

”Byggsektorns Kretsloppsråd har antagit ett handlingsprogram för PCB i byggnader, som syftar till att inventera och sanera byggprodukter som innehåller PCB. Programmet innebär att vi i byggsektorn har åtagit oss att se till att de PCB-haltiga material som innebär stor risk för hälsa och miljö skall vara bortsanerade till 2002/2003. Det är i första hand landets fastighetsägare som har ansvaret för att identifiera och byta ut byggmaterial som kan sprida PCB till omgivningen”.

Arbetet har dock inte bedrivits i denna takt och år 2007 beslutade regeringen om en ny förordning om PCB m.m. Förordningen innehåller bland annat bestämmelser om inventering och sanering av PCB i byggnader och anläggningar. Förordningen trädde i kraft den 1 mars år 2007. För fastighetsägare innebär det en skyldighet att, senast 30 juni 2008, ha inventerat byggnader uppförda eller renoverade under åren 1956–1973. Ägaren ska därefter redovisa hur inventeringen gått till och vilka åtgärder man planerar för att skilja ut och omhänderta PCB-produkterna som farligt avfall. Om inventeringen visar att det finns PCB i fog- eller golvmassor ska ägaren avlägsna sådant material inom föreskriven tid på ett miljömässigt godtagbart sätt.

Om PCB-halten i fog- eller golvmassor är >500 mg/kg ska industribyggnader uppförda eller renoverade åren 1956–1973 saneras senast den 30 juni 2013. Samma tidpunkt gäller för andra byggnader än industribyggnader som är uppförda eller renoverade åren 1970–1973 och för byggnader där fog- och golvmassa använts inomhus. För andra byggnader och anläggningar än industribyggnader som uppförts eller renoverats åren 1956–1969 ska saneringen vara slutförd den 30 juni 2011. (För byggnader som har fog- eller golvmassor med ett PCB-innehåll mellan 50 och 499 mg/kg gäller att sanering ska ske i samband med ombyggnad/ rivning).

Ansökan om dispens från PCB-förordningen

Bostadsrättsföreningen Tanto, som äger fastigheterna Kulltorp 2, 4 och 5, Tantobruket 1 och Sockerbruket 2 har inventerat sina fastigheter med avseende på PCB. Samtliga fastigheter, utom Kulltorp 2, har fogmassor med en PCB-halt som omfattas av PCB-förordningens saneringskrav. Sammanlagt redovisar inventeringarna att ca 13 600 meter fog behöver saneras. Då husen uppfördes i början av 1960-talet ska saneringen, enligt förordningen, vara slutförd till 30 juni 2011.

Föreningen söker, i skrivelse den 25 mars 2009, dispens från förordningens krav på sluttid för sanering. Man anför dels att man, i underhållsplanen, planerat för fasadrenovering med start år 2015 och dels att etablering för sanering inte är möjligt i nuläget då föreningen just står i begrepp att handla upp och införa mobilt sopsugsystem. Vidare anför man att saneringsarbetet är mycket omfattande då vissa huskroppar är upp till 15 våningar höga. Sammanfattningsvis så anhåller man att få genomföra PCB-sanering i samband med fasadrenovering, trolig genomförandetid 2015 – 2017.

Vad säger lagen?

I PCB-förordningens § 17 anges tiderna när sanering ska ha genomförts för olika byggnadstyper. Paragrafen återges i sin helhet nedan.

”17 § Den som äger en industribyggnad som har uppförts eller renoverats åren 1956-1973 där fogmassa eller halkskyddad golvmassa, som innehåller mer än 0,050 viktprocent (500 vikt- ppm) av en sådan PCB-produkt som anges i 3 § 1-5 eller en blandning av sådana ämnen, har använts skall se till att PCB- produkten avlägsnas senast den 30 juni 2013. Med industribyggnad avses byggnad som är indelad som industribyggnad enligt fastighetstaxeringslagen (1979:1152).

Den som äger en annan byggnad än som avses i första stycket eller en annan anläggning som har uppförts eller renoverats åren 1956-1969 där sådan fogmassa eller golvmassa som anges i första stycket har använts, skall se till att PCB-produkten avlägsnas senast den 30 juni 2011. Om fog- eller golvmassan har använts inomhus får den dock avlägsnas senast den 30 juni 2013.

Den som äger en annan byggnad än som avses i första stycket eller en annan anläggning som har uppförts eller renoverats åren 1970-1973 där sådan fogmassa eller golvmassa som anges i första stycket har använts, skall se till att PCB-produkten avlägsnas senast den 30 juni 2013.

Om en byggnad eller anläggning som omfattas av första-tredje styckena skall byggas om eller renoveras under de närmast följande åren efter det att PCB-produkten skulle ha avlägsnats enligt vad som följer av första-tredje styckena får tillsynsmyndigheten medge att avlägsnandet sker i samband med ombyggnaden eller renoveringen”.

Förvaltningens synpunkter

Som anges i paragrafens sista stycke kan tillsynsmyndigheten ge dispens från föreskrivna tider om en byggnad eller anläggning ska byggas om eller renoveras ”under de närmast följande åren”. Förvaltningen har, vid kontakt med Naturvårdsverket och andra myndigheter, inte fått någon närmare precisering av vad som avses med *de närmast följande åren* och förvaltningens slutsats är därför att varje tillsynsmyndighet måste definiera denna

tidsrymd. Med tanke på att det endast återstår två år till halvårsskiftet 2011 kommer sannolikt inte någon rättspraxis hinna utvecklas. Förvaltningen har därför i annat ärende, dnr 2009-006170, föreslagit att 30 juni 2015 ska vara det datum när PCB-sanering senast ska vara genomförd.

Ett medgivande till sökt dispens innebär – som ansökan är formulerad - att tiden för när arbetet ska vara färdigställt lämnas helt öppet. Förordningens formulering om att byggnad som *skall* byggas om eller renoveras *under de närmast följande åren* lämnar inte, enligt förvaltningens mening, öppet för ett obestämt slutdatum för saneringen. Förvaltningen menar att det är viktigt att fastslå datum när saneringen ska vara klar förvaltningen föreslår att ”de närmast följande åren” i praktiken sätts till maximalt fyra år.

I det aktuella fallet kan inte föreningen anses ha redovisat sådana allvarliga skäl att inte omprioritera fasadrenoveringen att ett medgivande enligt ansökan kan anses befogat. En förlängning är befogad men med hänvisning till föregående resonemang skulle det innebära att avlägsnandet av PCB ska vara klart senast 30 juni 2015.

Slut

Bilagor

Bilaga 1   Ansökan om dispens för PCB-sanering, fr BRF Tanto